

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री दीपकराज जोशी
माननीय न्यायाधीश श्री चोलेन्द्र शम्शेर जबरा
आदेश

2069-WO-1317

भक्तपुर जिल्ला, मध्यपुर थिमी नगरपालिका वडा नं ११ हाल ऐ वडा नं १४ बस्ने
सानुलालको मु.स. गर्ने रामलक्ष्मी श्रेष्ठ-----१

निवेदक

विरुद्ध

पुनरावेदन अदालत पाटन, ललितपुर-----१
भक्तपुर जिल्ला अदालत, भक्तपुर -----१
तहसिलदार, भक्तपुर जिल्ला अदालत, भक्तपुर-----१
भक्तपुर जिल्ला, मध्यपुर थिमी नगरपालिका वडा नं ११ घर नं १७ इट्टोमुला मार्ग
बस्ने लक्ष्मीकेशरी श्रेष्ठ-----१

विपक्षी

विषय: उत्प्रेषण

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा ३२ र १०७(२) बमोजिम दायर हुन
आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार छ ।

ससुरा सानुलाल श्रेष्ठले म रामलक्ष्मी श्रेष्ठलाई मालपोत कार्यालय भक्तपुरबाट र.नं. १५५१ मिति २०६०।६।१२ मा रिझ वापत भनी मेरो शेषपछि मेरो नाउँमा दर्ता भएको तथा दर्ता बाँकी घर जग्गा चल अचल श्रीसम्पत्ति ३ भाग लगाई स्व. जेठा छोरा र कान्छा छोराहरुको २ भाग पर सारी बाँकी मेरो १ भाग मेरो भागमा आउने अरु सम्पत्ति अष्टलोह गैह्र समेत तिमी बुहारीले खानु भनी शेषपछिको बकसपत्र पारित गरिदिनु भएको थियो । मिति २०६२।९।२० मा ससुराको देहान्त भएपछि शेषपछिको बकसपत्र अनुसार शर्त पूरा गरी मुद्दा सकार गरेकोमा विपक्षी भक्तपुर जिल्ला अदालतबाट शेषपछिको बकसपत्र लिखत बदर मुद्दामा शेषपछिको बकसपत्र लिखत बदर भईसकेकोले ससुराको अपुताली समेत ३ भाग लाग्नु पर्ने देखिएन २ भागको १ भाग अंश पाउने ठहर्छ भनी जिल्ला अदालतबाट फैसला भएकोमा सो उपर परेको पुनरावेदनमा पुनरावेदन अदालत ललितपुरबाट मिति २०६७।७।१० मा शुरू सदर गर्ने फैसला भएकोले सो उपर सर्वोच्च अदालतमा मुद्दा दोहोर्न्याई पाउन निवेदन परी कारवाहीयुक्त अवस्थामा छ । यसै अवस्थामा विपक्षी लक्ष्मी केशरी श्रेष्ठले बण्डा छुट्याई पाउन मिति २०६९।६।२९ मा निवेदन दिएकोमा सो कारवाही मुलतबी राखी पाउन मिति २०६९।१०।१७ मा निवेदन दिएको भएतापनि फैसला कार्यान्वयनको कारवाही रोक्न निमल्ने भनी तहसिलदारबाट मिति २०७०।१।१६ मा आदेश भएकोमा सो आदेश सदर गर्ने गरी भक्तपुर जिल्ला अदालतबाट मिति २०७०।१।२७ मा आदेश भई सो उपर पुनरावेदन अदालत पाटनबाट उक्त आदेश सदर गर्ने गरी मिति २०७०।२।३१ मा आदेश भएको हुँदा सर्वोच्च अदालतमा विचाराधीन मेरो मुद्दाहरुमा असर पर्ने भएकोले संविधान प्रदत्त धारा १३(१), १९(१), १२(३)(ड)(च) समेतको हकमा आघात पुगेकोले उक्त आदेशहरु उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरिपाउँ भन्ने समेत व्यहोराको निवेदनपत्र ।

यसमा के कसो भएको हो ? निवेदकको माग बमोजिमको आदेश किन जारी हुनु नपर्ने हो ? यो आदेश प्राप्त भएको मितिले बाटाका म्याद बाहेक १५ दिनभित्र लिखित जवाफ पठाउनु

भनी विपक्षीहरूलाई सूचना दिई लिखित जवाफ प्राप्त भएपछि वा अवधि नाघेपछि पेश गर्नु भन्ने समेत व्यहोराको मिति २०७०।३।५ को आदेश ।

निवेदकको निवेदनमा जिल्ला अदालतबाट भएका फैसला कार्यान्वयनका सबै काम कारवाही बदर गरिपाउँ भन्ने यी निवेदकको निवेदन जिकिर मनासिब देखिँदैन । तसर्थ यस अदालतबाट निवेदकको मागबमोजिम निजको कुनै कानूनी तथा संवैधानिक हकको उल्लंघन नभएकोले प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज गरिपाउँ भन्ने समेत व्यहोराको भक्तपुर जिल्ला अदालतको लिखित जवाफ ।

यस अदालतबाट मिति २०७०।२।३१ मा भएको आदेश कानूनसम्मत भएकोले विपक्षी रिट निवेदकको निवेदन मागबमोजिम आदेश जारी हुनु पर्ने होइन, खारेज गरिपाउँ भन्ने समेत व्यहोराको पुनरावेदन अदालत पाटनको तर्फबाट परेको लिखित जवाफ ।

न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा १२ अन्तर्गत दोहोर्न्याई पाउँ भन्ने निवेदन परेको भए तापनि पुनरावेदन तहको अदालतले अन्यथा आदेश दिएकोमा बाहेक सोही कारणले मात्र त्यस्तो मुद्दामा भएको फैसलाबमोजिम कार्यान्वयन गर्न बाधा पर्ने छैन भन्ने जिल्ला अदालत नियमावलीको कानूनी व्यवस्थाबाट प्रष्ट छ । कानूनी व्यवस्थाको प्रतिकूल रिट निवेदन लाग्नै सक्दैन । तहसिलदार, जिल्ला अदालत र पुनरावेदन अदालतबाट के कुन कानूनी व्यवस्था प्रतिकूल आदेश भयो सो कुरा निवेदनमा खुलेको छैन । अतः रिट निवेदन खारेज भागी भएकोले खारेज गरिपाउँ भन्ने समेत व्यहोराको लक्ष्मी केशरी श्रेष्ठको तर्फबाट परेको लिखित जवाफ ।

नियमबमोजिम पेशी सूचीमा चढी इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा संलग्न मिसिल कागजात अध्ययन गरी हेर्दा निवेदकको मागबमोजिमको आदेश जारी हुनु पर्ने हो होइन भनी निर्णय दिनु पर्ने देखिन आयो ।

यसमा यिनै निवेदक तथा प्रत्यर्थी लक्ष्मी केशरी श्रेष्ठ समेतका बीचमा चलेको अंश मुद्दा तथा लिखत बदर मुद्दाहरूमा भक्तपुर जिल्ला अदालत तथा पुनरावेदन अदालतबाट भएको

फैसला बमोजिम पाउने अंश छुट्याई लिन लक्ष्मी केशरी श्रेष्ठले भक्तपुर जिल्ला अदालतमा निवेदन दिई फैसला कार्यान्वयनको प्रकृया अघि बढेको भन्ने कुरामा विवाद रहेन । उक्त अंश तथा लिखत बदर मुद्दाहरूमा पुनरावेदन अदालत पाटनबाट शुरू सदर गर्ने गरी भएको मिति २०६७।७।१० को फैसलामा चित्त नबुझी यी रिट निवेदकले यसै अदालतमा उक्त मुद्दाहरू दोहोर्‍याई हेरी पाउन निवेदन दिएको देखिन्छ ।

मुद्दाको एउटा पक्षले दोहोर्‍याई पाउन सर्वोच्च अदालतमा निवेदन दर्ता गराएको अवस्थामा फैसला कार्यान्वयनको कार्य सुचारु राख्न मिल्छ वा मिल्दैन भन्ने तर्फ विचार गर्दा जिल्ला अदालत नियमावली, २०५२ को नियम ८०(क) को व्यवस्थालाई दृष्टिगत गर्नुपर्ने हुन आउँछ जस अनुसार ' कुनै मुद्दामा ऐनको दफा ११ र १२ अन्तर्गत पुनरावलोकन गरी हेरी पाउँ वा दोहोर्‍याई पाउँ भन्ने निवेदन परी मुद्दा चलिरहेको भए तापनि पुनरावेदन तहको अदालतले अन्यथा आदेश दिएकोमा बाहेक सोही कारणले मात्र त्यस्तो मुद्दामा भएको फैसला बमोजिम कार्यान्वयन गर्न बाधा पर्ने छैन ' भन्ने व्यवस्था भएको देखिन्छ । निवेदकले जिकिर लिएका मुद्दाहरूमा मिति २०६६।१।३० मा भक्तपुर जिल्ला अदालतबाट र मिति २०६७।७।१० मा जिल्ला अदालतको फैसला सदर गर्ने गरी पुनरावेदन अदालत पाटनबाट फैसला भैसकेको देखिन्छ ।

यसरी दुई तह फैसला भई सके पश्चात् मात्र फैसला कार्यान्वयनको लागि निवेदन परेको अवस्था र तहसिलदारको आदेश जिल्ला अदालत तथा पुनरावेदन अदालतबाट समेत समर्थित भई फैसला कार्यान्वयनको प्रकृया स्थगित नगर्ने गरी आदेश भएको देखिएको हुँदा फैसला कार्यान्वयनको क्रममा त्यसरी भएका आदेशहरू तथा काम कारवाही गैरकानूनी वा बेरितको भन्न सकिने अवस्था देखिदैन र ती आदेशहरूले निवेदकको हक अधिकारमा आघात परेको भनी मान्न मिल्ने अवस्था नदेखिएको तथा निज निवेदकले यस अदालतमा दायर गरेको दोहोर्‍याई पाउँ भन्ने निवेदनहरूमा मिति २०७०।९।१९ मा दोहोर्‍याई हेर्ने निस्सा प्रदान भई कारवाहीयुक्त अवस्थामा रहेको हुँदा निजले पाउने अंश, सम्पत्ति सम्बन्धमा ती मुद्दाहरूबाटै

निर्णय हुने नै हुँदा हाललाई निवेदन मागबमोजिम उत्प्रेषणको आदेश जारी गर्न मिलेन । प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ । प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु ।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत: सुमन कुमार न्यौपाने

कम्प्यूटर सेटिङ्ग: रानु पौडेल

इति सम्बत् २०७१ साल कार्तिक २७ गते रोज ५ शुभम्..... ।